

гіподинамії, досягнення оптимальних обсягів рухової активності, покращення стану здоров'я населення.

Матеріали роботи будуть призначені для подальшого використання у практичній діяльності обласних та міських Центрів фізичного здоров'я "Спорт для всіх", визначення ефективних шляхів активізації організованих та самостійних фізкультурно-оздоровчих занять, з врахуванням результатів соціального моніторингу.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РУХУ "СПОРТ ДЛЯ ВСІХ"

ВІТАЛІЙ ЛУКАЦУК

Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна

Інтеграційні процеси, що стрімко поширювались в країнах Західної Європи після другої світової війни, сприяли тому, що міжнародний рух «Спорт для всіх» у другій половині ХХ ст. набув глобального розповсюдження. Він підтримується державними і суспільними фізкультурно-спортивними й іншими масовими організаціями більшості країн, оскільки має місією оптимальне задоволення потреб людей у фізичному удосконалюванні і рекреації (recreation - англ. - відпочинок, відновлення сил, розвага).

На наш погляд, характерними тенденціями цього руху є:

- зростання чисельності, масовості учасників кампанії «Спорт для всіх» за рахунок введення диференційованих для різних груп населення програм занять фізичними вправами і, як наслідок, широкої агітаційно-пропагандистської і рекламної діяльності засобів масової інформації;

- поширення науково-популярних і методичних знань про користь занять фізичними вправами як головний стимул залучення дорослого населення до систематичних занять фізичною культурою, оздоровчим спортом і як основний зміст інформаційного матеріалу засобів масової інформації в агітаційно-пропагандистській діяльності;

- переважне використання індивідуальних форм занять і мотивів досягнення особистого добробуту;

- зростання ролі держави в організації і здійсненні соціально-педагогічного керування «масовим спортом», оскільки фізична культура і спорт являють собою визнаний важливий компонент соціального способу життя і не залишаються лише особистою справою окремого індивідуума.

В даний час у Західній Європі існує система координації і керування масовим спортом, що складається з трьох організацій:

1. Координаційна група – вимагає представників урядових і неурядових організацій. Група виконує функції планування спільних дій країн-учасниць і здійснює контроль за виконанням цієї діяльності.

2. «Кліринг Хаус» - центр, дислокований з 1971 р. у Брюсселі і здійснюючий інформаційний обмін між країнами з різних аспектів діяльності в рамках кампанії «Спорт для всіх».

3. Консультація неурядових організацій, яка служить для обговорення питань планування і реалізації програм співробітництва. До складу цієї організації входять представники молодіжних, жіночих, промислових, банківських, рекламних організацій, а також засобів масової інформації і багато інших.

Важливим розділом співробітництва є уніфікація (приведення до єдиного виду) методів керування, а також інтеграція досягнень, отриманих у різних країнах. Це означає, що країна, котра має досвід у проведенні якихось заходів, розробляє переважно близькі їй за досвідом проблеми, приводить їх у уніфікований, однаковий вигляд і поширює в інші країни.

Так, Великобританія спеціалізується в розробці проектів різноманітних спортивних споруд, а також у фінансуванні і розподілі бюджету державних, регіональних і місцевих органів влади. Програмно-методичну розробку педагогічних проектів для різних цільових груп головним чином здійснює Бельгія; на її частку приходить розробка програм і нормативів для навчальних закладів. Німеччина в рамках співробітництва спеціалізується на розробці масових змагань, свят, фестивалів, за участю значної кількості населення. Шведські фахівці займаються питаннями медичного контролю, дієтою, правильним харчуванням. Питання пропаганди й організації реклами зонайкраще розробляються у Норвегії.

Система «Спорт для всіх» має масове поширення на американському континенті, в Австралії, у південних і східних регіонах Азії. В Україні також проголошено забезпечення передових позицій у міжнародному спортивному русі, наприклад в рамках виконання цільової комплексної програми “Фізичне виховання – здоров’я нації”, розрахованої до 2005 року [1]. Дослідження авторів [2] свідчить про незадовільний стан роботи щодо виконання даної програми. Причини невиконання більшості завдань автори бачать у відсутності необхідного фінансового забезпечення. Саме відсутність фінансування гальмує організацію Всеукраїнського центру фізичного здоров’я населення “Спорт для всіх” і підлеглих йому територіальних служб.

За даними Держкомспорту України в останні роки значно зменшується кількість підприємств, установ, організацій, навчальних закладів, у яких проводиться фізкультурно-оздоровча і спортивна робота, їх налічується 41312, що на 1301 одиницю менше, ніж у 1991 році. Лише у 15% трудових колективів є інструктори-методисти, які проводять фізкультурно-масову і оздоровчу роботу [3]. Спостерігається тенденція до зниження рівня загальної кількості інструкторів фізичної культури у сільській місцевості. Зменшується кількість загальноосвітніх шкіл, у яких запроваджено три години уроків фізичної культури на тиждень. Такі ж негативні тенденції характерні для вищих навчальних закладів всіх рівнів акредитації. На 49,7 тис. осіб зменшилася кількість студентів вищих навчально-виховних закладів I - IV рівнів акредитації, які займаються фізичною культурою і спортом. Більшість клубів за місцем проживання закрито або перепрофільовано. Заняття у тих, які залишилися – переважно платні. На всіх рівнях, у цілому, є розуміння того, що в період трансформації суспільства соціальна захищеність дітей і молоді повинна бути державною справою, але заходи, яких вживаються, не ефективні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цільова комплексна програма “Фізичне виховання – здоров’я нації” – К: Держкомспорт України, 1998. – 46 с.
2. Бородин Ю. А., Добровольський В. Б., Мальцев А. А., Сухорада Г. И. Современные проблемы физической культуры в формировании здоровья нации //Педагогика, психология та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2002. – № 6. – С. 43-56.
3. Формування здорового способу життя /О. Вакуленко, Л. Жаліло, Н. Комарова та ін. - К.: Український ін-т соціальних досліджень, 2000. – 152 с.